

NAPRÓL NAPRA / A MAOE Iparművészeti Tagozatának 2020-as digitális kiállítása

2020-ban immár 7. alkalommal került volna megrendezésre a MAOE Iparművészeti tagozatának kiállítása a szentendrei MANK Galériában. A világvilág azonban teljesen átírta a 2020. évre szőtt terveket, a kiállítás helyett „csak” katalógus készül és bár a műalkotások megismertetésében, – „közzétételében” - ez is sokat jelent, szerepe mégis elsősorban a dokumentálásra szorítkozik. Jó lett volna személyesen találkozni a megnyitón, rákérdezni a látogatók számára, megnézni az alkotásokat a valós térben! Idén azonban egy mindenki számára új, nem várt forgatókönyv alapján alakult az életünk. A pandémia által ránk kényszerített bezártság, az utazások, a társasági élet megszűnése, a mindennapi aggodalom mindenkit másként érintett. A művész számára szinte elengedhetetlen a megmutatkozás, a kiállítások, a kapcsolatok és visszajelzések, másrészt azonban ez az időszak lehetőséget adott a belső életre, önmagunk jobb megismerésére, új alkotások elmélyültebb átgondolására vagy a már régóta dédelgetett, de mindig félretett tervek megvalósítására. Az ihletett pillanat az anyagot áttekintve ebben a helyzetben sem kerülte el az alkotókat. Sőt, talán épp ez a feszültség adott lendületet új gondolatok, technikák, formák létrehozására. Egyéni bemutatóknál - amennyiben a művész vagy a kurátor nem érzi szükségét - gyakran megelégszünk az „XY kiállítása” megjelöléssel. A csoportos kiállításoknál általában elvárás, hogy egy összefoglaló címhez/tematikához kapcsoljuk őket, hiszen, ha több művész együtt állít ki ott jelentőséggel bír a címadás. 2020-ban a MAOE Iparművészeti tagozata a Napról Napra címet adta ennek a térben meg nem valósulható kiállításnak. Tizennégy, napról napra kitartóan és átéléssel alkotó kiváló kortárs iparművész grafika, textil, ötvös munkái, műegyüttesei szerepelnek a katalógusban.

Az iparművészeti alkotásban az idea, és a technikai kivitel egyaránt fontos a kész mű megalkotásához. A pontos, türelmes, elmélyült, „napról napra” következő munka képes csupán megjeleníteni a tervben felsejlett későbbi művet. Erről a kitartó, mindennapi alkotó tevékenységről szól a cím: a teremtő munkát felértékelő és egyben mérlegre tevő élethelyzetről.

Attalai Zita textilművész a 2019-ben a *Szegedi papucs Reloaded* márka kapszula kollekciójához gépi hímzéssel díszített papucs formaterveiből kiindulva készített pixelszövet képeket. A művész megfogalmazása szerint képei a „... hímzés struktúrák elemeivel való meditációs játékok, melyek a textiltervezési tanulmányaimat felidéző munkafolyamat örömforrását jelentette számomra a 2020-as évi világvilág idején.” Izgalmas összehasonlítást enged a papucsra készített hímzésmotívumok homogenitásával szemben, a variált tervekből épült vibráló struktúra, mely teljes egészében függetlenedik az eredeti terv konkrétságától. **Lencsés Ida** kárpitművész alkotásaiban is felmerül a múltból vett emlék inspiráló hatása, mely dupla időutazást sugall. Egyfelől saját korábbi emlékére reflektál, amely azonban egy még korábbi korszakhoz, 1944-hez kapcsolódik. A világháború alatt,

értéktelen anyagokból készült kis tárgy - ahogy a művész is utal rá - egyrészt kordokumentum, másrészt az emberben rejlő eredendő alkotó hajlam ékes bizonyítéka. Lencsés Ida Aranykalitka című sorozata címadásában és alkotói módszerében is szimbolikus kifejezője a járvány alatti létezés fizikai és lelki megpróbáltatásainak. A sorozat „... mint a rekeszománc aprólékosan készül: a kis négyzethálót kitöltöm festékkel.” írja a művész. **Gspann Zsuzsa** textilművész kollekciója a természetes úton lebomló, rétegelt bambuszlemez felhasználására és alapvető karakterének speciális megváltoztatására fókuszál. Érdekes, hogy a hajlékonyságáról, leveleinek jellegzetesen spontán formavilágáról ismert bambusz növénynek épp e tulajdonságaira reflektált a művész amikor - speciális alkotói módszere során – egy különleges „minta-struktúra” kidolgozásával a rideg, merev bambuszlemezeket ismét hajlékonnyá változtatva táskái formarendszerébe építette. A kollekció egyes darabjai más-más formavilágot és rendszereket reprezentálnak, megmaradva a letisztult, minimalista felfogásmód világában. Ezt erősíti a bambusz felülethez kapcsolt, szinte észrevétlenül integrált szürke bőr kiegészítők alkalmazása is. Hasonló minimalista szemlélet jellemzi **Jermakov Katalin** ötvösművész anyagát, ugyanakkor nála elsődleges szerepet kap az ékszer látványának sokoldalúsága, az egyes nézetekben feltáruló változások, az optikai illúziók játéka. Munkái többféleképpen is viselhetők. Az „homage á MC Escher” című térhatású nyakék megalkotásában Escher grafikáinak jellegzetes munkamódszerét követve alkotott. Például a látszólag eltérő méretű kockákat sejtető nyakék, valójában lapos ébenfa/ezüst elemek összekapcsolásából jött létre. A kiállító öt ötvösművész közül **Kocsor Eszter Sára** az ékszerkészítés egyik tradicionális technikáját, a kőfoglalat tette meg munkái központi témájává Tükör a tükörben című elegáns együttesében. A fémbe (rozsdamentes acél) ágyazott kő (cirkónia) a sima felületek különféle szögei által többszörösen is tükröződik és az ékszer speciális gyémántszerű csillogását a viselő mozdulatai tovább módosíthatják. „Mikor elkezdtem inspirációkat gyűjteni, elsősorban a tükör, mint egy külön világot megjelenítő tárgy hatott számomra leginkább.” – vallja a művész. **Rékasy Bálint** Floris kollekciója (eloxált alumínium és ezüst) elsősorban a tiszta forma és a speciális színkontrasztok erejével hat. A Floris kollekció forma- és színvilágának forrása a természet, a virágkelyhek és szirmok kimeríthetetlen, a művészi alkotásokat gyakorta ösztönző univerzuma. Az eloxálás technikájából eredő különleges, fémesen csillogó színek és formai tükröződések, az ezüst, valamint a kompozícióba foglalt gyöngy kombinációja klasszikus finomságot kölcsönöz a munkáinak. Ékszereiben a modern és a tradicionális alkotásmód különleges egysége figyelhető meg. **Stomfai Krisztina** ötvösművész alkotásainak többsége ezüst gyűrű. Munkáit a forma és funkció egyensúlyban tartása, az átgondoltság és a tiszta vonalvezetés jellemzi. Példa erre a Kecs, a Szív és a 2020-ban készült Koponya című alkotása. A koponya erős reflexió a 2020-as év járvánnyal beárnyékolt hangulatára, a halál jelenlétére, melyet a művész igyekezett saját bevallása szerint a memento mori tradícióval ellentétben „...inkább kedvessé, mint félelmetessé tenni.” A bezártság több alkotónál is előtérbe

hozta a kísérletezés, a sorozatokban való gondolkodás, az időigényesebb, aprólékosabb munkák megvalósításának lehetőségét. **Sándor Eszter** a Penge Agy/Másnap című kompozíciót konkrét élethelyzetekhez kapcsolja. A címadásban - hasonlóan, Káldor Katához és Lencsés Idához - nagy hangsúlyt fektet a tartalom szimbolikus jelentésére, amit a metaforikus nyelvi neologizmusok használata is reprezentál. Ez a mű egy összetartozó ellentétpár két darabja, ahol az egyikben a filcbe ágyazott pengék a pozitív, a másikban a törött üvegcserepek a negatív pólust képviselik. A Jelbeszéd egy a tradicionális és a kortárs struktúrákat, anyagokat, kifejező eszközöket társító speciális kortárs kézimunka. **Szalma Ágnes** 2020-ban készült, egyedi kerámia berakásos bőr táskáinak a Pagoda és a Diszkosz elnevezést adta. A Pagoda domináns színei, a fekete, arany és a sárga. A táska formai megoldását a kerámia kemény, zárt, szabályos formavilágának és a táska lágy, íves vonalakkal kialakított szerkezetének ellentétére építette. A Diszkosz esetében is fontos szerepet kap a határozott, ez esetben koncentrikus körökből álló formarend, melynek központi eleme a szintén fémhatású mázzal készült kerámia. **Szabó Verona** textilművész az Ezüstös könnyedség, a Minden út Rómába vezet és a 2020-ban készült Aszteroidák I-IV. sorozattal szerepel a kiállításon. Az első két elégikus hangvételű munkára a puritán, szinte monokróm színvilág, s ugyanakkor a finom, könnyed, gazdagon ívelő vonalvezetés jellemző. A legújabb sorozatban a sötét-világos, határozott szerkezetű nyomott anyagra helyez fémszálakat és aranyfüstpelyhet, erőteljes kontrasztot teremtve a háttér és a felszínen megjelenő, hidegen csillogó szálak valamint a szinte lebegni látszó melegen felfénylő alakzatok között. **Fodor Györgyi Szeréna** fotóművész Bontás című sorozatának darabjai a művész ablakából készültek, ahonnan sokszor készített fényképet többek között az egykori Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum épületének üvegtetején tükröződő Szent István Bazilika kupolájáról. 2020-ban a járvány okozta veszteségekhez járult az említett ház lebontásának vesztesége is, melyet személyes hangulatú siratóként ebben a 8 darabból álló fekete-fehér drámai sorozatban örökített meg. Ebből három felvétel látható a mostani anyagban. **Káldor Kata** grafikusművész alkotásai szintén közvetlenül a Covid-járvány miatt kialakult különleges helyzetre reflektálnak. És bár kiindulási pontjaik azonosak, mindhárom munka különböző formában, más-más oldalairól közelíti meg a témát. Az egyik a „türelem rózsát terem” szólás segítségével értelmezi az adott szituációt egy a számlapján számok helyett az év hónapjait mutató óra segítségével. Az idő múlására utal, s egyben türelemre int, hiszen nem tudhatjuk meddig tart még a járvány. A második munka, némi iróniával fűszerezve, egy szemüveg felhasználásával figyelmeztet hogy lassanként szinte mindent a járvány „szemüvegén” keresztül nézünk és látunk. A harmadik, a Distance a kötelező távolságtartás követelményét vizsgálja fizikai és mentális síkon egyaránt, feltéve a kérdést, hogy vajon hová is vezethet ez a beidegződés. **Lőrincz Attila** grafikusművész mindhárom plakátja 2020-ban készült, s kettő közvetlenül a járvánnyal kapcsolatos. A Karantén Önarckép I-II. a bezártság feszültségére, s az ebből fakadó tehetetlenség érzésre, a kiút keresésére fókuszál. A portrék kompozíciója két határozott, erőteljes színkontrasztra és

az egyikén alul a másikon felül elhelyezett szövegszalagra épül. A borostás arc, a haj és a szakáll szintén az idő múlását kísérő feszültség megjelenítője. A két változatban is olvasható szövegek a várakozásban rejlő pozitív és negatív lelkiállapotot tükrözik. Az egyik portrén „Az nem lehet, *hogymásképp* nem lehet.” a másikon a „Most marad *a remény* ami marad.” olvasható. A kurzívan írt részt akár ki is hagyhatjuk, ám akkor már fel is adtuk a reményt, figyelmeztet a művész. **Tóth Tamás** grafikusművész mindhárom plakátja a jazz világán keresztül egy mára már nosztalgiává nemesült világba kalauzol minket. A spontán tömörséggel megfogalmazott művek az improvizatív könnyedséget, a zene érzékiségét, a lassan egy éve hiányolt felszabadult műélvezet örömét idézik elénk. Addig is, míg újra részünk lehet ebben, marad az alkotás kínja és öröme: napról napra.

D. Udvary Ildikó művészettörténész